

מלאכת בישול

גוש ומצקת, חלה ומלח בקערה של טשולנט ומרק

תוס' ע"ז לג, ב ד"ה קינסא

יש משימין קערה בתוך מחבת על האש, עד שהרתיחות עולות תוך הקערה, ומאותה קערה מגעילין. ובזה מסופק ר"י אם זה מועיל ככלי ראשון אם לאו, ותלה הדבר להחמיר.

מ"א או"ח סי' רנג

לב מעשים בכל יום שנותנין לתוך הקערה קטניות ומערין עליהם רוטב של בשר, ואם כן כיון שהקטניות בכלי שני ומערין עליהם מכלי ראשון הוה ל"י בישול ... על כרחך סבירא לן דלית ביה משום בישול אם הוא חם ... ומכל מקום יש ליתן הקטניות לבסוף לרוטב.

קו"א שם ס"ק יא

הנה במג"א סקל"ב הזהיר ליתן הקטניות לבסוף לרוטב, ולא לערות על הקטניות שהוציאו בכף והם בכלי שני, עיין שם דעל כרחך מיירי שהקטניות נגובים קצת בענין שאי אפשר לשופכן אלא להוציאן בכף, דאם לא כן [איך] יערה הקטניות על הרוטב. ולכן לא העתקתי זה, משום דלפי מ"ש רש"ל וש"ך ביורה דעה ס"י צ"ד [ד] דבדבר גוש לא שייך כלי שני אם כן יש לעשות איפכא, לערות הרוטב על הקטניות שלא יחממו הקטניות את הרוטב שבכלי שני, וכן המנהג פשוט.

שו"ע או"ח סי' שיח

יט אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה, אפילו נצלה הצלי מבעוד יום, דמכל מקום יתבשל השום והשמן.

מ"א שם

מה כנגד המדורה, לאו דוקא, דהוא הדין אם הוא רותח שיד סולדת בו ... דדבר שהוא גוש אפילו בכלי שני מבשל, וכל שכן צלי.

שוע"ר שם

לא אסור לטוח שמן ושום על גבי הצלי בעודו חם שהיד סולדת בו אפילו נצלה מבעוד יום דמכל מקום יתבשל השום והשמן.

שו"ע יו"ד סי' צד

ז בשר רותח שחתכו בסכין חולבת כל החתיכה אסורה, אם אין בה ששים כנגד מקום הסכין שחתך הבשר ... הג"ה, וכל זה בבשר רותח בכלי ראשון.

ש"ך שם

ל וכל זה בבשר רותח בכלי ראשון. דעת האיסור והיתר ... דאפילו בכלי שני נדון ככלי ראשון כל זמן שהיד סולדת בו וצריך הגעלה הואיל והוא דבר גוש ... שאינו צלול.

ט"ז שם

יז וכל זה בבשר רותח כו' ... האיסור והיתר ... לאיסור ... ולא דמי לכלי שני דבדבר יבש ליכא דפנות המקורות ומבשל מיהא כל זמן שהיד סולדת בו ... וכך הם דברי רש"ל ... ומפליט ומבליע שפיר.

שו"ת צ"צ סי' סה

ע"י ט"ז ס"י צ"ד ס"ק י"ד העתיק בדברי האסור והיתר מבשל ואסור בהנאה, אבל בדברי מהרש"ל מבואר רק מבליע ומפליט ... המ"א בא"ח ס"י שי"ח ס"ק מ"ה דאסור לטוח שום או שמן על הצלי אפילו אינו אצל האש כו', יש לומר ... בבשר צלי שנצלה על האש ממש, הרי בשעה שהיתה על האש היתה בודאי כלי ראשון, על כן גם לאחר שסלקוה מהאש דין כלי ראשון יש לה ממש, דאיזה שינוי הי' בה שתאבד שמה הראשון, כיון שלא הריקוה מכלי אל כלי ממילא טעמו וריחו וחומו לא נמר.

שוע"ר סי' תנא

כח הכניס כלי ריקן לתוך כלי ראשון רותח, ואחר שנשאבו המים לתוך הכלי ריקן השהה מעט את הכלי ריקן בתוך הכלי ראשון עד שהמים שנשאבו לתוכו העלו רתיחה בתוכו ... דין כלי זה כדין כלי ראשון עצמו. אבל אם לא שהה בתוך הכלי ראשון כשיעור הזה, יש להסתפק בו אם דינו ככלי ראשון עצמו או לאו, והולכין בו להחמיר.

פס"ד צמח צדק קפג, א

ולי נראה מסוגיא דשבת (דף מ') דבלא שהה כלל, רק ששאבו בו מים רותחים מכלי ראשון, אין לו רק דין כלי שני. ומכל מקום למעשה צ"ע, מאחר שסתמו הפוסקים דהוי ספק.